

3 — Ne prodajem nasmiješenog psa

Čuda se nikada ne dese kada trebaju, kada od njih zavisi naš život, ili život neke nama drage osobe. Uđare nas iznenada, nespremne, u zreloj dobi u kome je detinji plamen verovanja u njih gotovo sasvim ugašen.

Sećanja postaju samo blede senke, izgubljene u praznini vremena. Ma koliko se zaklinjali da nećemo zaboraviti voljene, njihov lik vremenom bleđi, i na kraju sasvim nestane iz našeg sećanja ; jedino ga još fotografije čuvaju, da izdajstvo zaborava ne postane potpuno. Čudo se tog hladnog i užasnog decembarskog dana 1994 nije dogodilo. Meci nisu promašili, vetar ili neka druga bezimena sila nije ih skrenula sa njihove zlokobne putanje. Draganov lik jedva da pamtim. Godine su prošle, a sa njima i kršenje zakletve da nikada neću zaboraviti. Prestao sam verovati u čuda.

Sa sećanjem, gubim i ostalo, kose mi je sve manje, a i sede se množe, kao i bore na licu. Tu sam subotu prošetao do parka, samo da bih gledao mlade i vesele ljude, u nadi da će njihova razdraganošć i osmesi razvejati olujne oblake u mojoj duši. Niko od njih me nije dvaput pogledao — razumeo sam dobro šta je govorio njihov pogled : matori autsajder. Koga briga za prokleti rat, za moje uspomene i izgubljene drugove.

Umesto ljudi, prišao mi je pas.

Lepi, veliki zlatni retriver sa krupnim i toplim očima, blagog pogleda. Nismo ispoštovali uobičajene forme upoznavanja, jedno-

stavno mi je skočio u krilo. Priznaću da nisam postupio u skladu sa dužnostima dobrog i savesnog građanina. Odveo sam ga kući, ne čekajući da se pojavi vlasnik koji bi tražio izgubljenog psa. Nahranio sam ga i dao mu i ime-Smeško. Bio je razdragan i veseo pas. Nekako sam znao da od sutra više ništa neće biti isto, da je Smeško uneo veliku promenu u moj život. Osećao sam, a nisam umeo da objasnim. Na kraju, novi član u kući je velika promena za samca — makar to bio i pas. Pokušao sam da razumom objasnim neobjašnjivo, čudno peckanje i ushićenje koje sam osetio u grudima.

Sada znam. Ja sam bio slepac, a Smeško je došao da mi pokaže put.

Poveo sam ga u nedelju da mi pravi društvo, nedeljom uvek idem da zapalim sveću za Dragana. Prešli smo prvi pešački, i zabolela me je jako glava... uhvati često mene glavobolja iznenada, valjda od neprestanog buljenja u kompjuter, nespavanja i nesanice.

Pritiskalo me je i u očima, zažmurio sam od sunca koje ne bi trebalo da prži u decembru, a kada sam ponovo otvorio oči... pejsaž se promenio.

Hodao sam cestom, ali pored nje su sa obe strane bila brda, sneg je bio povelik, a pozadi je nešto tutnjalo... prepoznao bih tu buku i posle sto godina. Artiljerija.

Nisam hodao sam. Pored mene je išao mladić, i tek posle dužeg posmatranja njegovog lica, shvatio sam da gledam u Dragana.

„Mislio sam da si poginuo“ rekoh. Još nisam shvatao šta se dešava, do pre minut sam hodao gradom sa Sneškom...mora da je nešto uzrokovano stresom, dugom nesanicom. Dragan se nasmešio i počeo da mi objašnjava kako je linija jutros probijena, da pešačimo kući i da ćemo se vratiti nakon par dana kada se dobro odmorimo.

Shvatio sam gde sam. Zamukao sam, od šoka više nisam mogao progovoriti. Ni on nije govorio, dugo smo hodali u tišini. Posle nekog vremena, primetio sam da je planinski vrh poznat kao Bat još uvek ispred nas. Nešto nije bilo u redu. Trebalo je da ga prođemo još pre pola sata.

Hodali smo kao u snu, satima, ali Bat je i dalje stajao ispred nas ; shvatio sam da uopšte ne napredujemo. Kao da smo hodali u mestu. U pozadini se i dalje čula buka topova. Osmelio sam se da konačno pitam Dragana šta se dešava.

„Izgleda da ovde vreme sporije teče“ — odgovorio je.

Nešto je grunulo jako, jako blizu nas, zasulo nas snegom, komadima zemlje i drveta, osetio se dim i miris paljevine. Našao sam se na zemlji, i kada sam pogledao gore...

Bili smo visoko na planini. Video sam Dragana koji je stajao na sredini puta. Vikao sam na njega da se skloni sa puta, ali on se samo smešio i rekao da ne brinem. Tada sam se setio svega, kako je završio na tom putu, zbog fatalne greške i odbijanja da se skloni sa otvorene čistine u zaklon. Čuo sam pucnje i pojurio da ga gurnem, odvučem sa staze. U vremenu do koga dopire moje sećanje,

meci su zviždali oko mene, ali sam ostao nepovređen, a Dragan je pogođen u glavu, mrtav ležao na putu.

Ovoga puta nije bilo tako.

Nisam ni stigao do njega, rafal mi je presekao noge. Od šoka i panike, gotovo da nisam ni osetio bol. Uхватила me je neka vrućina i vrtoglavica. Čuo sam glasove kako se približavaju, i nisu obećavali ništa dobro — jezivi vicevi o načinima na koji će me mučiti. Nije bilo ni Dragana više — izgleda da je otišao za ostatkom jednice. Kao da smo u nekom suludom rimejku, zamenili uloge iz prošlosti. Uskoro će me dohvatiti bajoneti, i onda ću brzo poželeći da sam mrtav. Nešto sam osetio na licu, ali to nije bio bajonet, nešto me je njuškalo... lizalo po licu. Pas, retriever, sa dva krupna, topla oka. Iznad njegove glave, podiže se bajonet, i vrisnuh dok se spuštao prema mom licu.

„Jeste dobro? Bože, pozlilo vam je. Da zovem hitnu pomoć?“

Gledala su me dva brižna, zelena oka, lice uokvireno bujnom riđom kosom. Devojka me je posmatrala iskreno zabrinuto, i to me je vratilo u stvarnost... *ovu stvarnost*.

Ležao sam pored klupe na autobuskoj stanici, moj novi drugar Smeško me je lizao po licu, a devojka (reče da se zove Sara) mi je pomogla da ustanem, objašnjavajući mi da sam naglo pao posle prelaska pešačkog, da sam vrištao, uplašila se da sam dobio neki epileptični napad. Gotovo sam zaplakao kada se ponudila da mi plati čaj, da negde na miru sednemo, i da dođem sebi.

Ne bih dalje o pojedinostima, izneću samo ono najbitnije. Smeško je i dalje sa mnom u stanu (u mom tročlanom domaćinstvu koje sada čini i Sara). Ni za šta na svetu ga se ne bih odrekao. Ne kažu uzalud — pas je najbolji čovekov prijatelj. A i Sara je kasnije priznala da mi je zapravo prišla zbog Smeška . Nije me to ljutilo — on je jednostavno tako delovao na ljude.

Sari naravno, nisam rekao celu istinu. Teško da bi poverovala da jedan pas može biti vodič... kroz nešto što ne mogu ni da ime-nujem, niti sam siguran šta je. Vremeplov? Više svetova ? Naš svet, u više univerzuma, gde jedan događaj ima beskonačno mnogo ra-spleta i završetaka ? Ne znam, niti mislim da ću ikada saznati. Smeško me nikada više nije vodio na *put*. Slutim da je shvatio da sam naučio lekciju. Nešto se odigralo kako se odigralo, izmeniti se ne može, jer bi promena srušila samo tkanje prostora i vremena. Nisi loš čovek ako posle toliko godina ne možeš da se setiš nečijeg lica. Učinio si sve što si mogao. Sada ostavi čeprkanje po prošlosti, mra-čne , stare fotografije — i živi. U nekom drugom svetu, u nekom drugom Univerzumu, možda i Dragan sedi pored nekog svog psa, misli na mene, i govori sam sebi kako život mora ići dalje.

Posle podnevne dremke, ispijam kafu, prija mi Smeškov dodir, pogled njegovih veselih očiju i mahanje repom. Namešta se pored mene, češkam ga po leđima, dobar je to pas. Na radiju svira moja omiljena stvar.

Ne prodajem nasmiješenog psa.